

 MAŁOPOLSKA
KULTURA WRAŻLIWA

Prosty język - czy to skomplikowane?

MAŁGORZATA RAPACZ

Dzień

Dobry

- 1. Prosty wstęp**
- 2. Proste wskazówki**
- 3. Wątpliwości...**

Prosty wstęp

Napisałbym Ci krótszy list, ale nie miałem czasu.

Blaise Pascal

*Human relationships depend on communication.
Bad writing is a barrier to communication. (...) Too often
clarity and simplicity are overwhelmed by pompous words,
long sentences and endless paragraphs.*

sir John Major

Plain English Campaign

Nie wystarczy pisać do rzeczy, trzeba jeszcze pisać do ludzi!

Stanisław Jerzy Lec

Pracownia Prostej Polszczyzny

PROSTO i KROPKA

0:13 / 10:14

Przewiń, aby poznać szczegółowe informacje

Prosto!

PROSTY ≠ PROSTACKI

PROSTOTA = ELEGANCJA + UMIAR + NAMYSŁ

 Kraków

Remontujemy tę ulicę dla Ciebie!

Prosimy o wyrozumiałość

 24h: 12 616 7555

Zarząd Dróg Miasta Krakowa
ul. Centralna 53, 31-586 Kraków

www.zdmk.krakow.pl

Wzrost w Pomiechówku

Nie szarp mnie proszę
i nie niszcz mojego domu!

**KRAJALNICA
NIE KROI GORĄCEGO
PIECZYWA!**

**Przyjmij to na chłodno
i nadal myśl o nas ciepło!**

Proste wskazówki

Budujemy mosty!

(Jeśli masz taką możliwość) zwróć się bezpośrednio do czytelnika.

Jeśli mówisz o swojej organizacji, używaj słowa „my”.

Te zabiegi sprawiają, że tekst zyskuje bardziej osobisty charakter i wyraża punkt widzenia danej osoby, nie zaś obiektywną lub absolutną prawdę.

Budujemy mosty!

Pisz tak, jak mówisz*.

W tekście można wyczuć entuzjazm autora. Lub jego brak :)

Budujemy mosty!

Zastanów się, co zainteresuje czytelników*.

Staraj się, by czytelnicy mogli identyfikować się z tematem. Zastanów się, w jaki sposób możesz odnieść opisywany temat do doświadczenia, zainteresowań i kultury czytelników.

Budujemy mosty!

- **porównania, metafory, analogie**, aby umożliwić czytelnikom odwołanie się do tego, co jest im znane;
- **starannie dobrany cytat**, który lepiej wyraża to, co piszący chce powiedzieć;
- **zaangażowanie zmysłów**, czyli odwołanie się do tego, co można zobaczyć, usłyszeć, powąchać lub czego dotknąć;
- **nie bój się pytań!** Dobry tekst inspirowe do własnych przemyśleń.

Budujemy mosty!

Ale zastanów się dwa razy, zanim użyjesz oklepanego porównania lub metafory.

Nie wszystko musi być „białe jak śnieg” i nie każdy widok jest „malowniczy” :)

Jeśli masz poczucie, że gdzieś już widziałeś lub słyszałeś dane określenie, nie używaj go.

Prosto i rytmicznie

**Zdania powinny mieć do 10, maksymalnie 20 słów.
Akapit nie więcej niż 50.**

Jedno zdanie = jedna myśl

Różnicuj długość zdań i akapitów.

Rytm ma znaczenie! Przeczytaj tekst na głos i upewnij się, czy nic nie „zgrzyta”.

Unikaj żargonu

Jeśli musisz użyć specjalistycznych terminów, zapisz je *kursywą* i wyjaśnij, gdy wplatasz je do tekstu po raz pierwszy.

Pamiętaj, że słowa, które wydają ci się zwyczajne, dla innych mogą brzmieć obco.

Unikaj żargonu

Tekst oryginalny:

W tym miejscu została przeprowadzona wycinka, aby ułatwić regenerację wrzosowisk, ale obok znajduje się obszar leśnych zabiegów hodowlanych, którego celem jest zachowanie stałego pokrycia przez korony drzew. Wybranim drzewom na tym obszarze pozwala się osiągnąć biologiczną dojrzałość.

Jak mógłby brzmieć:

W tym miejscu wycięliśmy wszystkie drzewa, aby wrzosowisko mogło się odrodzić. Z pobliskiego lasu usuniemy tylko część drzew, a pozostałe mogą rosnąć bez żadnych ograniczeń.

Używaj prostych słów

Kupiliśmy tę wazę w 1979 roku.

zamiast:

Rada dokonała zakupu owej wazy w 1979 roku.

Czy mówisz komuś, że udajesz się do sklepu celem nabycia bananów drogą kupna? :)

Używaj prostych słów

Kiedy masz do wyboru słowa krótsze lub dłuższe, **zawsze wybieraj to krótsze (prostsze):**

- *kup*, a nie *nabywaj*,
- *idź*, a nie *podążaj*,
- *skończ*, a nie *zaniechaj*.

Niech tekst żyje!

Używaj w miarę możliwości czasowników w stronie czynnej, a nie biernej.

Aby zrekonstruować przeszłość, możemy użyć dowodów znalezionych pod ziemią

zamiast:

Dowody znalezione pod ziemią mogą być użyte do zrekonstruowania przeszłości.

Gdy wybierzesz czasownik czynny, zdanie zyska żywotność i dynamikę...

Niech tekst żyje!

...ale nie przesadzaj. Strona bierna może budować dystans i sprawiać, że tekst wydaje się nudny, ale **jest wskazana** w sytuacjach, gdy:

bardziej interesuje cię obiekt niż wykonawca czynności.

Raczej napiszemy:

Pałac Buckingham został dziś rano zniszczony przez pożar

niż:

Pożar dziś rano zniszczył Pałac Buckingham.

Niech tekst żyje!

Unikaj nominalizacji.

Nic tak nie pozbawia zdań dynamiki. Jeśli to możliwe, zamieniaj rzeczowniki odczasownikowe na **czasowniki**, od których pochodzą.

Pisanie, myślenie, przeżywanie -> Pisać, myśleć, przeżywać

Niech tekst żyje!

Ogranicz stosowanie przymiotników i przysłówków.

Aktywny język czyni lekturę bardziej zajmującą i pozwala opisać obiekt, miejsce, proces lub koncepcję za pomocą mniejszej liczby słów.

Warto zniszczyć w sobie pokusę poprzedzania rzeczowników lub czasowników wieloma deskryptorami.

*Gdy natkniesz się na przymiotnik, **uśmierć go**. Nie zabijaj wszystkich, ale większość. Wtedy pozostałe nabiorą wartości.*

Mark Twain

Niech tekst żyje!

Używaj czasowników dynamicznych, aby ożywić swój tekst i pobudzić wyobraźnię czytelnika:

łomotać, gruchnąć, huknąć, wzbić się, poszybować, terkotać itp.

Niech tekst żyje!

Czasowniki dynamiczne są też świetnym remedium na nadmiar przymiotników i przysłówków w tekście, np.:

Od rana dżdżyło

zamiast:

Od rana padał drobny deszcz.

Złap kontakt!

Wymyśl chwytliwy tytuł.

Zastosuj **piramidę przekazu**. Podziel tekst na akapity i nadaj im **intrygujące podtytuły**, ułatwią czytelnikowi znalezienie interesujących go fragmentów tekstu.

I... policz do 3!

Pisząc tekst, zastosuj się do zasady **3:30:3**.

IN A BOOM TOWN

By the middle of the nineteenth century, Victorian Belfast was growing at a rapid rate and although not yet a city (city status granted in 1888), it was a force to be recognised across the British Isles. Belfast was the industrial hub of Ireland, drawing people towards it from around the country and further afield, and its expanding population created the need for a venue that would be able to accommodate its ever-growing entertainment needs.

During the 1800s, Belfast's population was growing at a faster rate than any other city in Britain and Ireland. Approximately 20,000 people lived in the town in 1800, and by 1841 this figure had grown to 70,000. Things were changing and this was most evident in the port with the Victoria Channel opening in 1849, creating greater access to the port, and Queen's Island appearing on our maps for the first time. Harland & Wolff (established 1861) did the way with one of the biggest and busiest shipyards in the world and the Mulholland family were boosting the local linen industry with the introduction of powerlooms weaving

Bellevue was on the way to having the biggest live audiences, the greatest atmosphere and was soon to be the greatest producer of hits in the world. The only thing it lacked was a coin slot large enough to accommodate the rising popularity of record-gone-the-largest-seller at the time, the 45s. But that could wait. RCA's small capacity presented many large acts from performing in Bellevue at all, and the prices of tickets beyond the reach of most residents. Bellevue needed a larger, multi-purpose place to show to the world that it was a leading live venue – and so, in 1962, the Globe Hall was born.

"To the higher class, the price of admission to all public amusements is extravagantly high... whilst persons of moderate means, especially the working classes, are virtually excluded from every entertainment which could improve or elevate their moral and intellectual character"

BELFAST NEWS LETTER
JANUARY 1959

KEY EVENTS

1858
Oliver Hall
Company formed

100

1862 December

10

10

TIMELINE

CLASSICAL MUSIC

"...the erection, in this populous district, of a hall so ample in its proportions as to enable the humbler classes to enjoy many advantages which have hitherto been confined to the more opulent."

NORTHERN WHOLE
12 DECEMBER 1962

Pytanie do przyjaciela

STATYSTYKI

Klasa trudności tekstu:

3 / 7

Tekst łatwy, zrozumiały dla przeciętnego Polaka

Wskaźniki mglistości:

FOG: Formy hasłowe: **5,88**

FOG: Formy tekstowe: **8,02**

FOG: Rzadkie hasłowe: **5,16**

Indeks Pisarka:

L-Pisarek: Formy hasłowe: **5,23**

L-Pisarek: Formy tekstowe: **7,09**

L-Pisarek: Rzadkie hasłowe: **5,19**

NL-Pisarek: Formy hasłowe: **4,87**

NL-Pisarek: Formy tekstowe: **6,46**

NL-Pisarek: Rzadkie hasłowe: **4,84**

Tekst w liczbach:

DANE

Tekst

Spróbuj zamienić na
łatwiejsze słowo.

FOG-Base: 7,0

Sekwoje wieczniezielone są najwyższymi drzewami na świecie. Rekordowe drzewo ma wysokość 110 metrów: to tak, jakby ustawić na sobie dwadzieścia sześć londyńskich autobusów piętrowych! Czy wiedzieliście, że niektóre z sekwoi rosnących

w Kalifornii mają ponad 2500 lat? To jedno z najstarszych żywych organizmów na Ziemi. Ich gąbczasta kora jest odporna na ogień i trudna do przebicia.

Pytanie do przyjaciela

Spróbuj przeczytać roboczy tekst znajomemu (który będzie bardziej obiektywny niż kolega po fachu), aby ocenił, czy wszystko jest zrozumiałe, a tekst nie brzmi zbyt urzędowo.

Bonus

1. Nie używaj metafory, porównania lub innej figury retorycznej, którą często widzisz lub słyszysz.
2. Nie używaj długiego wyrazu, jeśli wystarczy krótki.
3. Jeśli można wyrzucić jakiś wyraz, zrób to.
4. Nie stosuj strony biernej tam, gdzie możesz użyć czynnej.
5. Nie używaj obcego lub specjalistycznego słowa, jeśli znasz jego odpowiednik w języku potocznym.
6. **Lepiej złamać każdą z powyższych zasad niż powiedzieć coś głupiego.**

George Orwell, *Politics and the English Language*, 1946

Kodyfikacja

Victoria and Albert Museum The world's leading museum of art and design

Open daily 10.00 to 17.45 Admission free

HOME

VISIT ▼

COLLECTIONS

JOIN AND SUPPORT

LEARN

WHAT'S ON

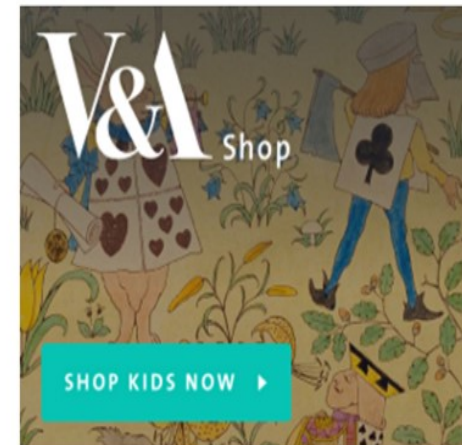
SHOP

SEARCH 🔍

V&A gallery text guidelines

- [Ten-point guide to writing gallery text at the V&A \(PDF file, 1 MB\)](#)

Wątpliwości

0

**Skąd mam pewność, że to, co napiszę, jest
napisane prostym językiem?**

1

**Jeśli będę używać prostego języka,
zostanę posądzona/y o brak wiedzy
lub profesjonalizmu.**

2

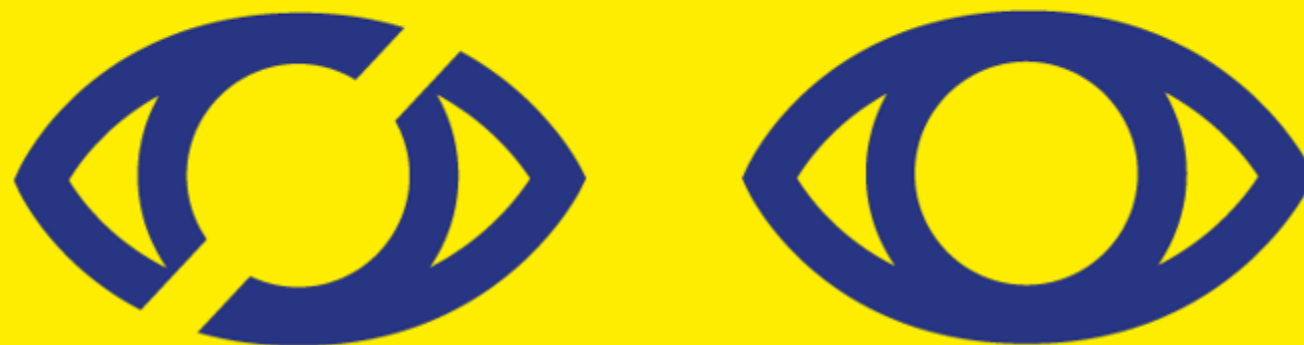
**Jeśli napiszę prosty tekst, odbiorca
pomyśli, że traktuję go dziecinnie.**

3

**Lubię pisać „kwieście”. Czy muszę z tego
rezygnować?**

Dziękuję za uwagę

Otwarci na różnice

małopolski
instytut
kultury **m!k**

INSTYTUCJA KULTURY
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

MAŁOPOLSKA